

Dosarul nr. 2rc-1/19

prima instanță: Judecătoria Economică de Circumscripție (Aurica Us)

instanța de apel: Curtea de Apel Economică (Boris Bîrcă, Tamara Pelin, Ala Nogai)

instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (Steliana Iorgov, Eugeniu Clim, Boris Bîrcă)

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Arax-Impex” împotriva întreprinderii mixte „Itpay” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire a deciziei din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice, depusă de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru,

constată:

La 11 noiembrie 2010, societatea cu răspundere limitată „Arax-Impex” (denumirea prescurtată SRL „Arax Impex”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii mixte „Itpay” societate cu răspundere limitată (denumirea prescurtată ÎM „Itpay” SRL) cu privire la încasarea datoriei în sumă de 108 750,93 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 aprilie 2011 a Judecătoriai Economice de Circumscripție (f.d. 65-66 recto-verso) s-a admis parțial acțiunea depusă de SRL „Arax Impex” și s-a încasat din contul ÎM „Itpay” SRL în beneficiul SRL „Arax Impex”: datoria în sumă de 19 688,28 de lei și penalități în sumă de 3 542,40 de lei, conform contractului nr. 24 din 23 decembrie 2009; suma de 80 875,70 de lei cu titlu de datorie recalculată și sancțiuni pecuniare, conform contractului nr. IT-AR/001/ISP din 01 iunie 2009; și suma de 3 262,53 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată; iar în rest a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice (f.d. 93, 94-96) s-a respins ca fiind neîntemeiat apelul declarat de ÎM „Itpay” SRL și s-a menținut fără modificări hotărârea din 19 aprilie 2011 a Judecătoriai Economice de

Circumscripție.

La 05 ianuarie 2018, Lilian Meghea a declarat apel împotriva hotărârii din 19 aprilie 2011 a Judecătoriei Economice de Circumscripție, solicitând casarea integrală a acesteia, cu transmiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d. 98-99).

Prin încheierea din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 134-136) s-a restituit cererea de apel depusă de Lilian Meghea, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen.

La 18 iunie 2018, Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, a depus cerere de revizuire a deciziei din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice, invocând temeiurile prevăzute de art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă (f.d. 140-143).

În argumentarea cererii de revizuire a menționat că, începând cu anul 2009 și până la 26 februarie 2016 – data emiterii hotărârii instanței de insolabilitate, a deținut funcția de administrator al ÎM „Itpay” SRL.

Totodată, revizuentul a relevat că, nu a cunoscut despre existența prezentei cauze civile și respectiv nu a participat la examinarea acesteia. Iar, despre hotărârea din 19 aprilie 2011 a Judecătoriei Economice de Circumscripție și decizia din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice a aflat abia la 02 aprilie 2018, în urma intentării acțiunii de atragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere a ÎM „Itpay” SRL, în cadrul procesului de insolabilitate a acestei entități.

În această ordine de idei, Lilian Meghea a indicat că, la materialele cauzei au fost administrate un șir de înscrisuri care nu au fost semnate de către dânsul, ca administrator al ÎM „Itpay” SRL. La fel, și procurile în baza cărora instanța de judecată a acceptat în proces reprezentanții ÎM „Itpay” SRL sunt semnate de către persoane necunoscute.

Astfel, revizuentul a opinat că, prin decizia din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice îi sunt nemijlocit afectate interesele sale, deoarece este pus în situația în care trebuie să răspundă cu patrimoniul său personal pentru acțiuni în care nu a fost implicat.

Prin încheierea din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 170-175) s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire a deciziei din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice, depusă de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru.

Instanța de revizuire și-a argumentat concluzia prin faptul că, cererea de revizuire a fost depusă de o persoană care nu cade sub incidența art. 447 din Codul de procedură civilă și cu încălcarea termenului de depunere.

În acest sens, a fost notat faptul că, natura raporturilor material litigioase din prezenta speță nu necesita atragerea în proces a administratorului pârâtului-debitor ÎM „Itpay” SRL, Lilian Meghea. Totodată, intentarea ulterioară a unei acțiuni civile privind atragerea la răspundere subsidiară a lui Lilian Meghea, ca administrator al ÎM „Itpay” SRL, nu are tangență cu litigiul din speță, or, atragerea la răspundere subsidiară a survenit ca o sancțiune pentru administrarea defectuoasă a persoanei juridice, care în esență a dus la insolvența acesteia.

Succesiv, instanța de revizuire a constata că, Lilian Meghea nu a probat faptul că semnătura aplicată pe procurile nominalizate ar aparține altor persoane. Astfel, simpla sesizare a organului de urmărire penală, în sensul efectuării unei expertize

grafoscopice, nu constituie mijloc de probă, precum și temei de retractare a unei hotărâri judecătorești.

La 15 octombrie 2018, Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, a declarat recurs împotriva încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 178-183).

În motivarea recursului a invocat că instanța de revizuire eronat a ajuns la concluzia că, cererea de revizuire a fost depusă cu încălcarea termenului prevăzut de art. 450 din Codul de procedură civilă. Or, despre prezenta cauză civilă Lilian Meghea a aflat abia la 02 aprilie 2018.

Prin urmare, recurentul a opinat că a depus cererea de revizuire în interiorul termenului legal instituit de legiuitor la art. 450 din Codul de procedură civilă.

Deopotrivă, Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, a considerat drept neîntemeiată concluzia Curții de Apel Chișinău precum că, în speță, nu existau temeiuri de a-l atrage în proces. Or, hotărârea adoptată asupra fondului cauzei îi afectează în mod direct drepturile sale, deoarece în prezent este pus în situația în care urmează să răspundă cu patrimoniul său personal pentru acțiunile care au avut loc într-un proces judiciar în care el nu a fost parte.

La fel, recurentul a menționat că, la judecarea cauzei, instanțele de judecată – Judecătoria Economică de Circumscripție și Curtea de Apel Economică aveau obligația de a verifica împuternicirile reprezentanților ÎM „Itpay” SRL și să nu admită participarea unor persoane ce nu aveau împuternicirile perfectate în modul stabilit de lege.

În această ordine de idei, recurentul Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice și rejudecarea cauzei.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac este demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul când a fost comunicată lui Lilian Meghea și reprezentantului acestuia, avocatului Daniela Moraru, încheierea din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca încheierea judecătorească.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

Articolul 426 din Codul de procedură civilă consemnează la alin. (3) că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Verificând legalitatea încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel

Chișinău prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural pertinente speței.

Ab initio, instanța de recurs consideră oportun de a învedera că, în sensul Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă, revizuirea face parte din categoria căilor extraordinare de atac de retractare, prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege.

Revizuirea oferă posibilitatea retractării unei hotărâri judecătorești irevocabile care se vedește a fi greșită în raport cu unele împrejurări de fapt survenite după pronunțarea acesteia. Retractarea unei hotărâri judecătorești definitive produce efecte grave pentru părți și pentru stabilitatea raporturilor juridice civile. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazurile strict determinate de lege. Pe de altă parte, însă, revizuirea constituie un remediu procesual important pentru înlăturarea acelor situații excepționale care au făcut ca o hotărâre judecătorească să fie viciată chiar în substanța sa.

Având în vedere că revizuirea ocupă un loc aparte în sistemul căilor legale de atac, Colegiul găsește necesar a evoca doar trăsăturile distinctive speței, or, legiuitorul a impus unele reguli de procedură specifice care se aplică acestei căi de atac și care evidențiază deopotrivă locul aparte pe care-l ocupă revizuirea în sistemul procedural.

Revizuirea, făcând parte din categoria căilor extraordinare de atac, este guvernată de reguli speciale și legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv la art. 449 din Codul de procedură civilă temeiurile pentru declararea acesteia.

Astfel, în sensul art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, temei de revizuire a unei hotărâri judecătorești irevocabile poate constitui faptul devenirii cunoscute a unor circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei; sau în cazul când instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

La capitolul dat, Colegiul învederează că circumstanțele nou-descoperite sunt totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importantă esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost și nici nu au putut fi cunoscute revizuientului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii și au fost descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă.

Astfel, instanța de revizuire deduce că, pentru invocarea acestui temei de revizuire este necesar ca circumstanța nouă să îndeplinească două condiții esențiale și cumulative: 1) să existe anterior pronunțării hotărârii; și 2) să-i devină cunoscută revizuientului ulterior pronunțării hotărârii.

În mod abstract, Colegiul consideră că temeiul de revizuire prevăzut de art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă poate fi invocat doar de un subiect care a avut calitate procesuală în cadrul procesului judiciar. Or, pentru invocarea acestui temei, revizuientul în mod obligatoriu trebuie să dovedească că circumstanțele nou-descoperite sau faptele esențiale ale cauzei nu i-au fost și nu i-au putut fi cunoscute anterior. Prin urmare, pot fi descoperite circumstanțe noi ale cauzei doar de către

persoane participante în cauza civilă.

Sub acest aspect este remarcabil și faptul că, circumstanțele nou-descoperite sau faptele esențiale ale cauzei, în sens procesual, trebuie să constituie obiect al probării existenței sau lipsei faptelor juridice privind apariția, modificarea sau stingerea raporturilor juridice.

Respectiv, analizând cererea de revizuire, Colegiul constată că Lilian Meghea și reprezentantului acestuia, avocatului Daniela Moraru, nu au evocat care sunt acele circumstanțe nou descoperite care pot constitui obiect al probației raporturilor juridice dintre SRL „Arax Impex” și ÎM „Itpay” SRL, și care au importanță esențială pentru soluționarea disensiunii dedusă judecătii și pot influența adoptarea unei alte soluții decât cea pronunțată prin hotărârea din 19 aprilie 2011 a Judecătoriei Economice de Circumscripție și decizia din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice.

Succesiv, Colegiul apreciază drept lipsite de suport argumentele invocate de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, în susținerea temeiului de revizuire prevăzut de art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, și anume faptul că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

În acest sens, instanța de recurs notează că acest temei de declarare a revizuirii are drept scop desființarea unei hotărâri judecătorești în cazul în care după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă se constată faptul că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces. În acest caz, revizuentul urmează să probeze că este subiect al raportului material litigios.

În condițiile speței, însă, Colegiul desprinde că recurentul nu a demonstrat faptul că este subiect al raportului material litigios și că avea un interes legitim în prezenta acțiune civilă, iar prin hotărârea judecătorească adoptată asupra fondului cauzei i-au fost încălcate careva drepturi personale sau patrimoniale.

Mai mult decât atât, faptul intentării unei acțiuni civile împotriva lui Lilian Meghea cu privire la atragerea acestuia la răspundere subsidiară pentru o parte din datoriile debitorului insolubil ÎM „Itpay” SRL nu constituie o circumstanță care ar justifica interesul procesul al lui Lilian Meghea, ca persoană fizică, în prezenta acțiune civilă. Or, în sensul art. 248 din Legea insolabilității, atragerea la răspundere subsidiară a lui Lilian Meghea, ca membru al organelor de conducere al debitorului insolubil ÎM „Itpay” SRL, constituie în esență o sancțiune civilă pentru conducerea defectuoasă a persoanei juridice.

Prin urmare, presupusele încălcări admise de Lilian Meghea în cadrul administrării ÎM „Itpay” SRL, pentru care în prezent se solicită atragerea la răspunderea civilă a acestuia, nu justifică în niciun fel interesul lui procesual în prezenta cauză civilă și necesitatea desființării hotărârii judecătorești.

Finalmente, Colegiul consideră justă concluzia instanței de revizuire cu privire la omiterea termenului legal de depunere a cererii de revizuire, prevăzut de art. 450 din Codul de procedură civilă. Or, prin prisma art. 72 din Legea privind societățile cu răspundere limitată, Lilian Meghea, ca administrator al ÎM „Itpay” SRL avea obligația pozitivă de a gestiona societatea astfel încât să cunoască toate procesele judiciare în care este aceasta implicată și să asigure ținerea contabilității societății printre care datoriile acesteia, inclusiv și în baza hotărârilor judecătorești. Cu atât mai mult că, în baza hotărârii din 19 aprilie 2011, Judecătoria Economică de

Circumscripție a emis și eliberat creditorului SRL „Arax Impex” titlu executoriu, care ulterior a fost depus spre executare, fapt confirmat prin inscripția olografă conținută la rubrica „informații” de pe coperta din față a dosarului civil.

Deopotrivă, instanța de recurs constată că procedura de insolvabilitate față de ÎM „Itpay” SRL a fost intentată la cererea introductivă depusă de creditorul SRL „Arax Impex” (f.d. 155)

Respectiv, se prezumă că, odată cu punerea sub observație a debitorului ÎM „Itpay” SRL prin încheierea din 15 decembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, și cu atât mai mult odată cu inițierea procedurii falimentului simplificat prin hotărârea din 26 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, Lilian Meghea, ca administrator al debitorului insolubil cunoștea despre creanța SRL „Arax Impex” față de ÎM „Itpay” SRL în baza hotărârii din 19 aprilie 2011 a Judecătorei Economice de Circumscripție. Or, anume neexecutarea acestei creanțe a dus la inițierea procesului de insolvabilitate.

Astfel, conjunctura circumstanțelor relevate certifică înafara oricăror dubii că, depunând cererea de revizuire, la 18 iunie 2018, împotriva deciziei din 20 septembrie 2011 a Curții de Apel Economice, Lilian Meghea nejustificat a omis termenul legal instituit la art. 450 din Codul de procedură civilă.

Cumulul ipotezelor relevate certifică în mod clar lipsa de substanță a recursului declarat de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, împotriva încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Circumstanța dată desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare atât a revizuirii, cât și a recursului.

Pertinentă speței Colegiul consideră și jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că, dreptul la o instanță, garantat de art. 6 §1 din Convenție, presupune respectarea principiului preeminenței dreptului. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare a cauzei. O abatere de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară prin circumstanțele unui caracter esențial și imperios (Josan v. Moldova, nr. 37431/02, § 25; Brumărescu v. România, nr.28342/95, §61; Ryabykh v. Rusia, nr.52854/99, §52).

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă cu respectarea normelor de drept pertinente speței, iar recurentul nu a adus în fața instanței de recurs argumente elocvente în sensul demonstrării ilegalității și netemeinicieii actului judecătoresc recurat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 453 din Codul de procedură civilă,

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
decide:

Se respinge recursul declarat de Lilian Meghea, reprezentat de avocatul Daniela Moraru, împotriva încheierii din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Se menține încheierea din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Arax-Impex” împotriva întreprinderii mixte „Itpay” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic